

Missie en visie van sportartsen werkzaam ten behoeve van sportbonden

Vereniging voor Sportgeneeskunde
Werkgroep Sportartsen Sportbonden
Bilthoven, augustus 2002

1. Preambule

De in 1987 verschenen overheidsnota Sportmedische Begeleiding en Sportgezondheidszorg heeft er destijds toe geleid dat er, op structurele en gesubsidieerde basis, geregistreeerde sportartsen gingen werken bij nationale sportbonden. Sindsdien is er uiteraard veel veranderd in zowel de sport als de gezondheidszorg. Zo zijn er nadrukkelijk ook andere zorgverleners op het speelveld verschenen (sportfysiotherapeuten, sportdiëtisten, inspanningsfysiologen, sportpsychologen, hersteltrainers etc.), terwijl de sportgeneeskunde als discipline meer naar intramuraal verschoof. Vanzelfsprekend leiden interne en externe ontwikkelingen tot een andere kijk op de betreffende werkplekken van sportartsen bij sportbonden. De veranderde maatschappelijke behoefte vormde de aanleiding voor VWS om in haar meest recente beleidsnota Sport, Bewegen en Gezondheid (2001) een nieuw voornemen te formuleren waarin ondermeer gestreefd wordt naar bundeling van de bestaande versplintering van sportmedische expertise bij sportbonden.

Al met al redenen te over voor de VSG om zich nader te beraden over de positie van sportartsen werkzaam voor sportbonden. Omdat een goed doordachte meningsvorming hierbij essentieel is, heeft de VSG-werkgroep 'Werkgroep Sportartsen Sportbonden' onder leiding van een extern deskundige een visiedocument opgesteld, waarin wordt weergegeven hoe de beroepsgroep zelf haar eigen toekomst ziet met betrekking tot activiteiten ten behoeve van sportbonden. Bij het opstellen van het visiedocument is gebruik gemaakt van interviews en een bijeenkomst met meerdere betrokkenen. In dit document leest u achtereenvolgens de missie en visie, het zorgaanbod en de vervolgstappen om te komen tot realisering van de voorgenomen initiatieven.

2. Missie en visie sportartsen werkzaam ten behoeve van sportbonden

Missie

Sportartsen die werkzaam zijn ten behoeve van sportbonden dragen zorg voor het behoud en de bevordering van de gezondheid van de bij de betreffende bond aangesloten top- en breedtesporters*, waardoor deze sporters op een veilige en verantwoorde wijze hun sport kunnen beoefenen.

Visie

Sportartsen die werkzaam zijn ten behoeve van sportbonden geven gestalte aan deze missie door:

- voor de topsporters:
 - coördinerende, afstemmende en uitvoerende taken te vervullen in de directe en individu-gerichte sportmedische zorg
 - preventieve en curatieve taken uit te voeren met als doel het optimaliseren van de gezondheid enerzijds en het bevorderen van de prestaties anderzijds
 - medisch verantwoord te handelen volgens de 'Richtlijnen voor artsen omtrent het sportmedisch handelen (VSG, 1995)'
- voor de breedtesporters:
 - adviezen te geven in de indirecte en collectief-gerichte sportmedische zorg
 - te zorgen voor kennisoverdracht over:
 - de verhouding belasting-belastbaarheid in relatie tot gezondheid en sportsituatie
 - preventie, veiligheid en zelfzorg in de sport
 - een adviserende rol te vervullen bij voorlichting/deskundigheidsbevordering op het terrein van sport en gezondheid waarbij het verminderen van de gezondheidsrisico's en het bevorderen van de gezondheid centraal staan
- de kaderopleidingen van sportbonden:
 - te adviseren bij vragen op sportmedisch gebied
 - te adviseren bij het opstellen van cursusmaterialen over sport en gezondheid, blessurepreventie, veiligheid, doping, voeding, supplementen, e.d.
- de beleidsmedewerkers werkzaam ten behoeve van sportbonden:
 - te adviseren bij vragen op sportmedisch gebied
 - te adviseren bij het opstellen van sportmedisch beleid en antidopingbeleid
- actief bij te dragen aan een optimale sportmedische infrastructuur
- uitsluitend samen te werken met professionele (para-)medici die voldoen aan te formuleren kwaliteitseisen

Gewenste positionering van sportartsen die diensten verlenen aan sportbonden

De sportartsen verlenen hun diensten aan sportbonden vanuit een aantal Sportmedische Expertise Centra (SMEC), waarin verschillende disciplines zijn vertegenwoordigd. Hierdoor vindt clustering van sportgeneeskundige, wetenschappelijke en sporttechnische kennis/expertise plaats. Door het werken vanuit deze SMEC worden de kwaliteit, de continuïteit en de efficiëntie van de dienstverlening aan sporters en sportbonden aanzienlijk vergroot. Bovendien beschikt de sportarts over een herkenbare werkplek voor de sporters en voor de gezondheidszorg in het algemeen.

Positie ten opzichte van een SMEC:

1. Sportbonden: contractuele afspraken worden gemaakt over structurele of incidentele (para-) medische dienstverlening (zie overzicht dienstenpakket). Het uitgangspunt is dat één sportarts als aanspreekpunt fungeert en nauwe banden onderhoudt met de betreffende bond. Eén sportarts kan voor meerdere sportbonden diensten verlenen. De sportbond dient te beschikken over een adequate beleidsmedewerker.
2. Ziekenhuis, overige zorgaanbieders: door een hechte contractuele samenwerking wordt de sportarts in staat gesteld aanvullende diagnostiek en/of therapie te realiseren.
3. Topsporters: primaire doelgroep van de directe sportmedische dienstverlening door de sportarts.
4. Breedtesporters: worden doorverwezen naar de reguliere aanbieders van sportgezondheidszorg (bijvoorbeeld Sportmedische Adviescentra en Sportgeneeskundige Afdelingen, e.d.), behoudens second opinions.
5. Reguliere aanbieders van de sportgezondheidszorg: kunnen bij de SMEC terecht voor nader(e) advies/expertise en eventueel doorverwijzing van breedtesporters (derde lijnszorg).

Overzicht dienstenpakket

Consulten

- blessures
- prestatiebevordering (grenzen)
- geneesmiddelengebruik in relatie tot dopingreglement
- opstellen en coördineren (begeleiden) van een sportrevalidatieplan
- second opinions
- case-management (d.w.z. interdisciplinaire coördinerende, logistieke en delegerende activiteiten rondom een casus)

Sportmedisch onderzoek

- afstemmen belasting - belastbaarheid
- monitoring trainingstoestand
- case-management

Sportmedische begeleiding

- sportmedische begeleiding tijdens wedstrijden en trainingen op locatie (ook in het buitenland)
- advisering met betrekking tot acclimatisatie, vaccinaties, hygiëne, hoogte-problematiek, hoogtestages, e.d.
- coördinatie van (para)medische begeleiding bij trainingen en wedstrijden van de nationale selecties
- case-management

Advisering

- (sport)artsen niet werkzaam voor sportbonden ingeval van sportspecifieke zorgvragen van breedtesporters
- collega-instellingen (Sportmedische Adviescentra, Sportgeneeskundige Afdelingen, enz.) en overige zorgaanbieders (specialisten, huisartsen, (sport)fysiotherapeuten, voedingsdeskundigen, mentale begeleiders, inspanningsfysiologen, (sport)psychologen, krachttrainers) bij sportspecifieke zorgvragen
- bij opstellen sportmedisch beleidsplan en antidopingbeleidsplan
- bij beleidsvraagstukken met betrekking tot het thema gezondheid in relatie tot sportbeoefening
- bij ontwikkelen voorlichtingsmateriaal en geven van voorlichting met betrekking tot blessurepreventie, voeding en sport, veiligheid en (bloed)hygiëne
- bij vragen over dan wel het opstellen van voorlichtings-/cursusmateriaal met betrekking tot sport en gezondheid (zoals blessurepreventie, veiligheid, doping, voeding, voedingssupplementen, (bloed)hygiëne enz.) t.b.v. kaderopleidingen of deskundigheidsbevordering (para)medisch kader/technisch kader/leden
- over het geven van voorlichting/deskundigheidsbevordering met betrekking tot sport en gezondheid (zoals blessurepreventie, doping, veiligheid, voeding, voedingssupplementen, (bloed)hygiëne enz.)
- bij opstellen dopingreglement en dopingvoorlichting
- Medische Commissies sportbonden en medewerkers van sportbonden over sportspecifieke vraagstellingen

Overige diensten

- verrichten van epidemiologisch en wetenschappelijk onderzoek
- ontwikkelen en bijhouden van een blessureregistratiesysteem
- standaardiseren periodiek sportmedisch onderzoek topsporters
- protocolleren revalidatieprogramma's bij veelvoorkomende sportblessures

De volgende werkterreinen behoren niet tot het primaire werkterrein van de sportarts:

- Sociale hygiëne
- GVO
- Seksuele intimidatie
- Arbobeleid
- Legionella

* Voor topsporter en breedtesporter worden de volgende werktitels gebruikt:

Een topsporter is een op internationaal niveau actieve sporter, die volgens de maatstaven van NOC*NSF een A- of B-status heeft verkregen, dan wel tot een Jong Oranje-selectie behoort.

Een breedtesporter is een sporter, die lid is van een sportvereniging, welke op haar beurt aangesloten is bij een landelijke sportbond, ressorterend onder NOC*NSF.

3. Vervolgstappen

Aangezien de gepresenteerde missie en visie als innovatief en vooruitstrevend beschouwd kunnen worden, dient uiterst zorgvuldig en gefaseerd te worden gehandeld om meer draagvlak binnen de eigen gelederen te verkrijgen.

In eerste instantie wordt dit document voorgelegd aan het bestuur van de BeroepsBelangen Commissie (BBC) van de VSG. Als dit document door dit bestuur wordt geaccordeerd, zal het vervolgens worden voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering van de BBC, met als doel draagvlak te creëren onder alle sportartsen. Daarna zal het aan het bestuur van de VSG worden voorgelegd.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat er een inhoudelijke discussie over dit document wordt gevoerd, maar dat de dialoog wordt bevorderd. De Werkgroep Sportartsen Sportbonden (WSS) wil met dit visiedocument alleen aangeven wat het uniforme standpunt is van alle sportartsen die werkzaam zijn ten behoeve van een sportbond.

In november 2002 zullen een vertegenwoordiging van de WSS (voorzitter en lid) tezamen met de directeur van de VSG de breed gedragen visie bespreken met de NOC*NSF- sectoren Topsport en Breedtesport en vragen deze te onderschrijven. Vervolgens zal het document aan het Ministerie van VWS, Directie Sport worden gepresenteerd en met hen worden besproken.

Eind 2002 wordt een werkgroep, bij voorkeur in samenwerking met NOC*NSF, ingesteld die de haalbaarheid van de visie gaat beoordelen. Deze werkgroep zal een projectvoorstel (pilot) gaan voorbereiden en in de loop van 2003 verder gaan ontwikkelen. Het streven is om in 2003 de voorbereidingen te treffen om uiteindelijk in 2004 het eerste Sportmedisch Expertise Centrum te kunnen starten.